

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ X, ΜΑΘΗΜΑ XV**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) *Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant.*

β) *Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.*

γ) *Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μια λέξη στη Νέα Ελληνική που έχει ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν: *patriam, bello, pericula, transferet, imperium.*

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις:

audaciā, filius, Rōmulum, bellum, vitae.

Μονάδες 10

β) *inter se certābant*: να βρεθεί η συντακτική λειτουργία του εμπρόθετου προσδιορισμού *inter se* (Μονάδες 2) και να δηλωθεί η ίδια συντακτική λειτουργία και με τα άλλα δύο πρόσωπα (α' και β' πρόσωπο), κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές και στον ρηματικό τύπο *certābant* (Μονάδες 8).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

15470-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν (για) την πατρίδα. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με τόλμη και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες.

β) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια, η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμόλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμόλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Στους Ρωμαίους η εξουσία θα υπάρχει χωρίς τέλος.

γ) Στους πάρα πολύ παγωμένους τόπους (αν και ζουν σε περιοχές φοβερά παγωμένες), φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η χώρα τους κάνει (ή η πολιτεία διεξάγει) πόλεμο, εκλέγονται αρχές (άρχοντες) με εξουσία ζωής και θανάτου.

B.2. patriam: πατρίδα, πατριώτης, πατριωτικός, πατριδογνωσία.

bello: ρέμπελος

pericula: πείρα, έμπειρος, εμπειρία, απόπειρα, πεπειραμένος.

transferet: φέρω, φορά, διαφορά, διαφορετικός, προσφορά, προσφέρω

imperium: ιμπεριαλιστής, ιμπεριαλιστικός, ιμπεριαλισμός.

B.6.α) audaciā: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα propulsabant.

filius: ομοιόπτωτος προσδιορισμός ως παράθεση στη λέξη Iulus.

Rōmulum: ομοιόπτωτος προσδιορισμός ως επεξήγηση στη λέξη filios.

bellum: αντικείμενο του ρήματος gerit.

vitae: γενική αντικειμενική στη λέξη potestate.

β) inter se: εμπρόθετος προσδιορισμός της αλληλοπάθειας στο ρήμα certabant.

inter nos certabamus

inter vos certabatis.

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ X**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant.

β) Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam muniet. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: εποικοδομητικός, απόπειρα, διαφορά, ιμπεριαλισμός, φινάλε.

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις:

magnifici, beneficiis, trecentos, de nomine, Rōmānis.

Μονάδες 10

β) Να δηλωθεί η επιρρηματική σχέση που εκφράζεται στους ακόλουθους εμπρόθετους προσδιορισμούς με την πρόθεση in: in suppliciis, in bello, in caelo (Μονάδες 6) και στους παρακάτω εμπρόθετους προσδιορισμούς με την πρόθεση ab: ab Lavinio, ab Iūlo (Μονάδες 4).

Μονάδες 10**Μονάδες 20**

15471-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Οι Ρωμαίοι (ήταν) γενναϊόδωροι στη λατρεία των θεών αλλά ήταν φειδωλοί στο σπίτι/στην ιδιωτική (τους) ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν (για) την πατρίδα. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με τόλμη και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες.

β) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια, η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμόλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμόλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Στους Ρωμαίους η εξουσία θα υπάρχει χωρίς τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, καταγόμενος από τον Ίουλο, θα κλείσει τις πύλες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει τη βασιλεία του Κρόνου. Αυτόν εσύ, όπως τον Αινεία, θα (υπο)δεχτείς στον ουρανό.

B.2. εποικοδομητικός → domi

απόπειρα → pericula

διαφορά → transferet

ιμπεριαλισμός → imperium

φινάλε → fine

B.6.α) magnifici: κατηγορούμενο του υποκειμένου (Romani) λόγω του συνδετικού ρήματος erant.

beneficiis: αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα parabant.

trecentos: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη annos.

de nomine: εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης στο ρήμα apellabit.

Romanis: δοτική προσωπική κτητική λόγω του ρήματος erit (<sum).

β) in suppliciiis: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης (βλ. σχολικό εγχειρίδιο, *Λατινικά Α' τεύχος*, σελ. 53)/ εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς (βλ. Χρ.

Κανελλόπουλος, Λατινικά για την Γ' Δέσμη, Α' μέρος, σελ. 51)

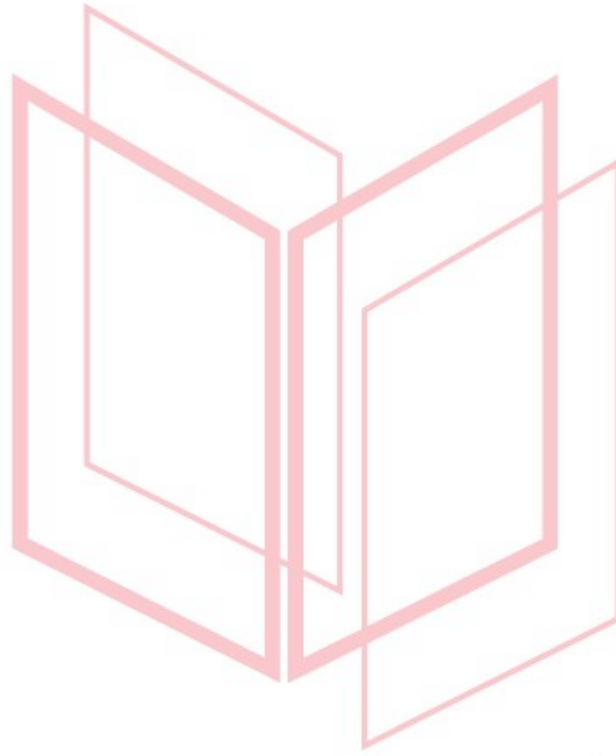
in bello: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου.

in caelo: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο.

ab Lavinio: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει απομάκρυνση από τόπο/ από τόπο κίνηση.

ab Iulo: εμπρόθετος προσδιορισμός της καταγωγής.

15471-Λύση

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ X**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant.

β) Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

γ) Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β'. Δύο λέξεις της στήλης Α' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. domi	α. απόπειρα
2. pericula	β. αμυντικός
3. possumus	γ. παράφορος
4. posita	δ. αποδόμηση
5. munit	ε. δεσποτισμός
6. transferet	
7. parabant	

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

minima	είναι ..... στο .....
deōrum	είναι ..... στο .....
liberi	είναι ..... στο .....
ab Lavinio	είναι ..... στο .....
Aenēae	είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

15473

- β) Στις φράσεις *concordia maxima* (κείμενο α) και *Postea Iūlus, Aenēae filius* (κείμενο γ) να επισημάνετε τη συντακτική λειτουργία των λέξεων *maxima* και *filius*, δηλώνοντας και τις λέξεις που προσδιορίζουν (Μονάδες 4) και να μετατρέψετε τους όρους *maxima* και *filius* σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο κάθε φορά όρο, τον οποίο και θα αντιγράψετε. (Μονάδες 6)

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15473-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A α) Στους αρχαίους Ρωμαίους υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια αλλά (υπήρχε) ελάχιστη πλεονεξία. Οι Ρωμαίοι (ήταν) γενναιόδωροι στη λατρεία των θεών αλλά ήταν φειδωλοί στο σπίτι/στην ιδιωτική (τους) ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν (για) την πατρίδα. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με τόλμη και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες.

β) Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας χωρίς τον νου/πνεύμα (δεν στέκονται/υπάρχουν), έτσι και η πολιτεία χωρίς τον νόμο δεν στέκεται/υπάρχει. Οι αρχές (άρχοντες) είναι θεράποντες των νόμων, οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων και τελικά όλοι (εμείς) είμαστε υπηρέτες των νόμων: γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

γ) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα.

B.2. domi → αποδόμηση

pericula → απόπειρα

possumus → δεσποτισμός

moenia → αμυντικός

transferet → παράφορος

B.6.α) minima: είναι ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη *avaritia*.

deōrum: είναι γενική αντικειμενική στη λέξη *suppliciiis*.

liberi: είναι κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο *nos* (λόγω του απαρεμφάτου *esse* του συνδετικού ρήματος *sum*).

ab Lavinio: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει απομάκρυνση από τόπο/ από τόπο κίνηση στο ρήμα *transferet*.

Aenēae: είναι γενική κτητική στη λέξη *filius*.

β) Το επίθετο *maxima* είναι ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη *concordia*. Η λέξη *filius* είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη *lulus*.

concordia, quae maxima erat

lulus, qui filius Aeneae erit.

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α. Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārū sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: τερακότα, ενικός, διώροφος, ιμπεριαλισμός, αυλόπορτα.

Μονάδες 10

B. 6. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

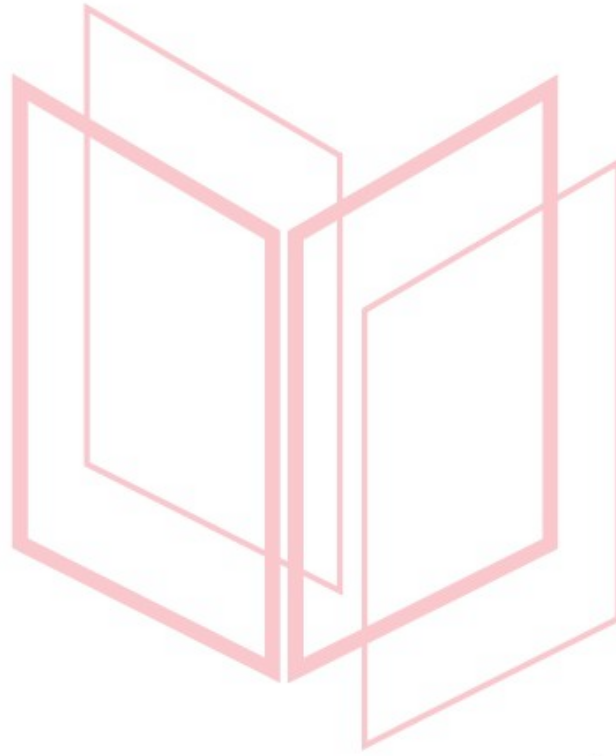
in terrā:	είναι.....	στο.....
Poētam:	είναι.....	στο.....
duos:	είναι.....	στο.....
moenia:	είναι.....	στο.....
Belli:	είναι.....	στο.....

Μονάδες 10

β. poēta: να αναγνωρίσετε συντακτικά τον όρο και να δηλώσετε τη λέξη που προσδιορίζει (Μονάδες 4). Να μετατρέψετε τον όρο poēta σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο όρο, τον οποίο και θα ξαναγράψετε. (Μονάδες 6)

Μονάδες 10**Μονάδες 20**

15589

αλημπνίση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15589-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α. Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί την κακή του τύχη. Διηγείται/αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και την παγωμένη γη. Οι έργοι και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δυο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Στους Ρωμαίους η εξουσία θα είναι χωρίς τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, απόγονος του Ίουλου/ καταγόμενος από τον Ίουλο, θα κλείσει τις πύλες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει τη βασιλεία του Κρόνου. Αυτόν εσύ, όπως τον Αινεία, θα τον (υπο)δεχτείς στον ουρανό.

B.2. τερακότα → terrā

ενικός → unica

διώροφος → duos

ιμπεριαλισμός → imperium

αυλόπορτα → portas

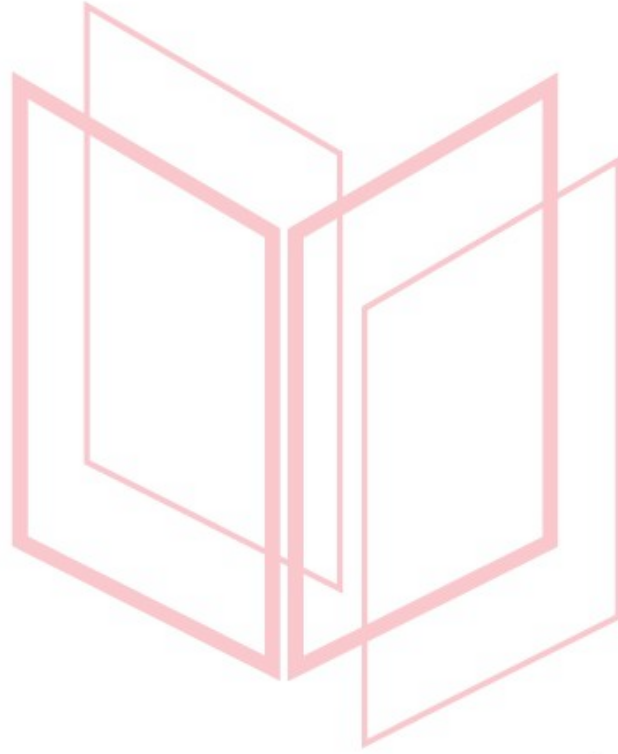
B.6.α.

in terrā:	είναι εμπρόθετος (επιρρηματικός) προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα exulat
Roētam:	είναι αντικείμενο στο ρήμα excruciant
duos:	είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό filios
moenia:	είναι αντικείμενο στο ρήμα condet
Belli:	είναι γενική κτητική στο ουσιαστικό portas

β. ο όρος roēta λειτουργεί ως ομοιόπτωτος προσδιορισμός της παράθεσης στο υποκείμενο Onidius. Ο προσδιορισμός της παράθεσης μπορεί να αποδίδεται με δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, η οποία θα σχηματιστεί ως εξής:

15589-Λύση

Ovidius, qui poeta est, (in terrā Ponticā exulat).

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Χ, ΜΑΘΗΜΑ ΧV**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet.

β) Germanōrum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militāris consistit. Germāni non student agricultūrae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiōrum usus res turpis et iners habetur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να διαλέξετε ποια από τις δύο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β΄ έχει ετυμολογική συγγένεια με τη λατινική λέξη που σας δίνεται στη στήλη Α΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
α. transferet	i. παράφορος ii. παράλογος
β. munit	i. αμυντικός ii. αμοραλιστής
γ. agricultūrae	i. αγριότητα ii. αγρανάπαυση
δ. lacte	i. λακτόζη ii. λάκτισμα
ε. pelles	i. παίγνιο ii. πέλημα

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

duos, omnis, pedibus, ephippiōrum, res.

Μονάδες 10

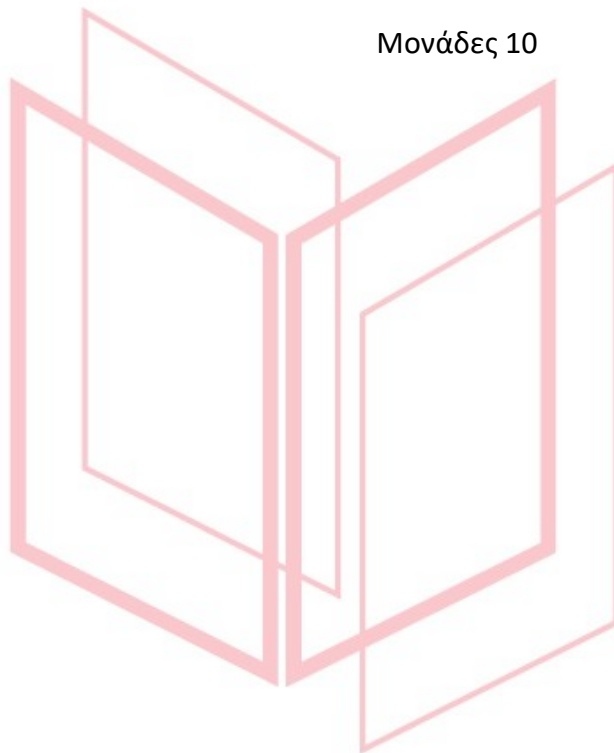
β) «Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur»: Στην περίοδο λόγου που σας δόθηκε:

15702

αφού χαρακτηρίσετε ως προς το είδος της την πρόταση «Cum civitas bellum gerit» (Μονάδα 1) και προσδιορίσετε το είδος του συνδέσμου cum (Μονάδα 1), να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση των όρων των προτάσεων «Cum civitas bellum gerit», και «magistrātus creantur» (μονάδες 5) και να μετατρέψετε την πρόταση «magistrātus creantur (a Germanis)» στην ενεργητική φωνή. (Μονάδες 3)

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15702-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A.α) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια, η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα.

β) Όλη (ολόκληρη) η ζωή των Γερμανών περιορίζεται στο κυνήγι και στη σπουδή/ασχολία των στρατιωτικών πραγμάτων/με τα στρατιωτικά πράγματα (στις στρατιωτικές ασχολίες). Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία· τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Στους πάρα πολύ παγωμένους τόπους (Αν και ζουν σε περιοχές φοβερά παγωμένες), φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η χώρα τους κάνει /η πολιτεία διεξάγει πόλεμο, εκλέγονται αρχές (άρχοντες) με εξουσία ζωής και θανάτου. Στις ιππομαχίες συχνά πηδούν κάτω από τα άλογά (τους) και πολεμούν πεζοί: η χρήση των σελών θεωρείται πράγμα αισχρό και μαλθακό.

B.2. transferet → i. παράφορος

munit → i. αμυντικός

agricultūrae → ii. αγρανάπαυση

lacte → i. λακτόζη

pellēs → ii. πέλημα

B.6.α) duos → ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη filios.

omnis → ομοιόπτωτος, κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη vita.

pedibus → αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα proeliantur.

erhippiōdum → γενική αντικειμενική (ετερόπτωτος προσδιορισμός) στη λέξη usus.

res → κατηγορούμενο στο υποκείμενο usus λόγω του συνδετικού ρήματος habetur.

β) Η φράση «Cum civitas bellum gerit» είναι δευτερεύουσα επιρρηματική, χρονική πρόταση, της οποίας ο σύνδεσμος cum ονομάζεται επαναληπτικός (μαζί με οριστική δηλώνει την αόριστη επανάληψη).

Συντακτική αναγνώριση:

«Cum civitas bellum gerit»

gerit: ρήμα

civitas: υποκείμενο του ρήματος gerit.

bellum: αντικείμενο του ρήματος gerit.

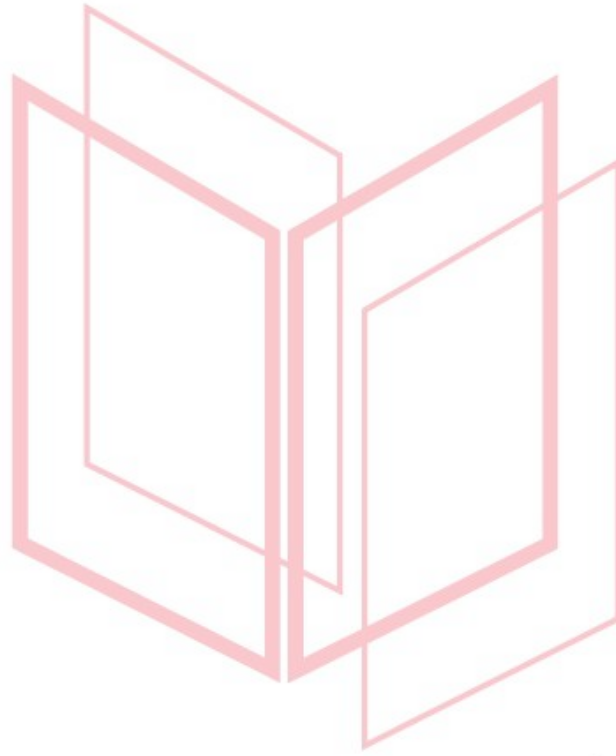
«magistrātus creantur»

15702-Λύση

creantur: ρήμα

magistrātus: υποκείμενο του ρήματος creantur.

Μετατροπή στην ενεργητική φωνή της πρότασης «magistrātus creantur (a Germanis)» → (Germani) creant magistrātus.

αθηνάϊκον

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet. Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam muniet. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B. 2. Για κάθε μια από τις λέξεις της στήλης A, να διαγράψετε τη λέξη της στήλης B που δεν συνδέεται ετυμολογικά.

A	B
regnum	ρηγόπουλο, ρήγας, διάρρηξη
transferet	διαφθορά, περιφέρεια, μεταφορικός
filios	θηλαστικό, φυλή, θηλυκός
imperium	λιμπρέτο, ιμπεριαλισμός, αντιιμπεριαλιστικός
portas	πορτοπαράθυρο, πορτιέρης, πορτρέτο

Μονάδες 10

B. 6. α) Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα:

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Επιρρηματική σχέση που εκφράζεται	ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται
in Italiā		
ad caelum		
post (trecentos)		

15878

annos		
de suo nomine		
ab lulo		

(μονάδες 10)

β) de suo nomine: Να αντικαταστήσετε το suo με την κατάλληλη πτώση της αντωνυμίας is, ea, id (4 μονάδες). Ποια θα είναι η συντακτική λειτουργία της αντωνυμίας is, ea, id (3 μονάδες) και ποια διαφορά στη σημασία διαπιστώνετε (3 μονάδες);

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15878-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ο Αινείας θα διεξαγάγει φοβερό πόλεμο στην Ιταλία. Θα συντρίψει τους άγριους λαούς, θα επιβάλει σε αυτούς ήθη και θα χτίσει τείχη. Εσύ θα αποθεώσεις τον Αινεία. Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ρέα (Ιλία) θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Η εξουσία στους Ρωμαίους θα είναι χωρίς τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, απόγονος του Ίουλου/καταγόμενος από τον Ίουλο, θα κλείσει τις πόρτες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει τη βασιλεία του Κρόνου. Εσύ αυτόν, όπως τον Αινεία, θα (υπο)δεχτείς στον ουρανό.

B. 2.

A	B
regnum	ρηγόπουλο, ρήγας, ~~διάρρηξη~~
transferet	~~διαφθορά~~ , περιφέρεια, μεταφορικός
filios	θηλαστικό, ~~φυλή~~ , θηλυκός
imperium	~~λημπρέτο~~ , ιμπεριαλισμός, αντιιμπεριαλιστικός
portas	πορτοπαράθυρο, πορτιέρης, ~~πορτρέτο~~

B. 6. α)

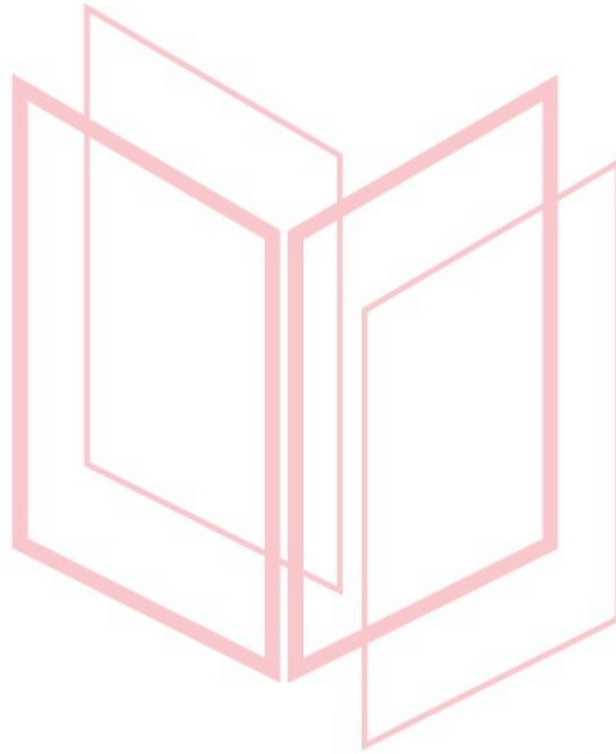
Εμπρόθετος προσδιορισμός	Επιρρηματική σχέση που εκφράζεται	Ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται
in Italiā	Στάση σε τόπο	geret
ad caelum	Κίνηση σε τόπο	feres
post (trecentos) annos	Χρόνος	pariet
de ...nomine	Προέλευση	appellabit
ab Iulo	Καταγωγή	ortus

β) de nomine eius

15878-Λύση

Η αντωνυμία eius λειτουργεί ως ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική κτητική) στο nomine.

Η διαφορά ως προς τη σημασία είναι ότι δηλώνεται κτήση χωρίς αυτοπάθεια.

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

β) Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos feroces contundet, mores eis impōnet et moenia condet.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης A με τη λέξη της νεοελληνικής στη στήλη B με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά (δύο λέξεις της στήλης A περισσεύουν).

A	B
septimus	θηλασμός
pater	επούλωση
femina	άμυνα
lacrimis	έπταθλο (είδος αγωνίσματος)
vulnere	πάτριος
punire	
moenia	

Μονάδες 10

B.6.α) Να συμπληρώσετε στον ακόλουθο πίνακα, σύμφωνα με το παράδειγμα, τα αντικείμενα (απλά, άμεσα, έμμεσα) των ρημάτων που σας δίνονται δηλώνοντας ταυτόχρονα αν το κάθε ρήμα είναι μονόπτωτο ή δίπτωτο.

Ρήμα	Μονόπτωτο	Δίπτωτο	Απλό Αντικείμενο	Άμεσο Αντικείμενο	Έμμεσο Αντικείμενο
perdit	ναι		imperium		
aperit					
interficit					
extrahit					
imponet					

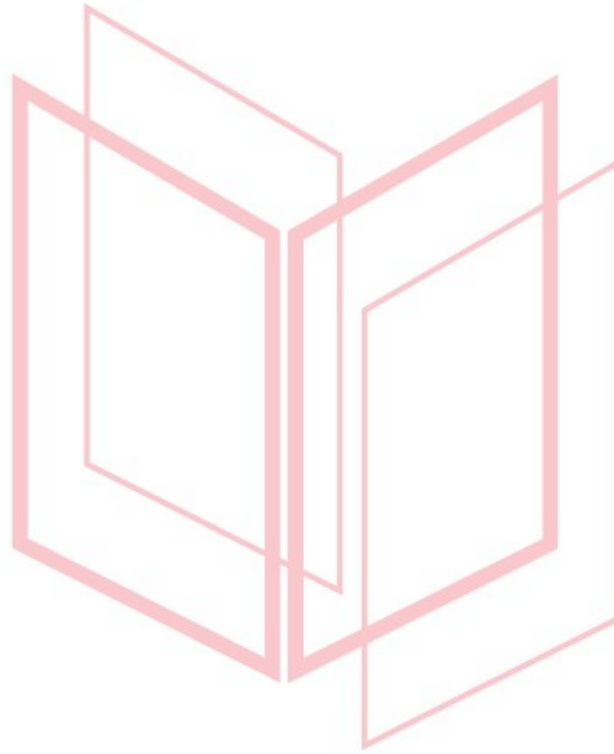
Μονάδες 10

17628

β) «Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit.»: να εντοπίσετε στο απόσπασμα τους ομοιόπτωτους προσδιορισμούς (επιθετικός προσδιορισμός, παράθεση, επεξήγηση) (5 μονάδες) και να αναφέρετε τον όρο που προσδιορίζουν (5 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17628-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία (του) με αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγός/άντρας (της) και ο πατέρας (της) και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτή περίλυπη. Η γυναίκα αποκαλύπτει σε εκείνους την προσβολή/αδικία με δάκρυα και αυτοκτονεί/σκοτώνεται με ένα μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα/την πληγή με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει τον λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο.

β) Ο Αινείας θα κάνει φοβερό πόλεμο στην Ιταλία. Θα συντρίψει άγριους λαούς, θα επιβάλει σε αυτούς θεσμούς και θα χτίσει τείχη.

B.2.

septimus → έπταθλο
pater → πάτριος
femina → θηλασμός
vulnere → επούλωση
moenia → άμυνα

B.6.α)

Ρήμα	Μονόπτωτο	Δίπτωτο	Απλό Αντικείμενο	Άμεσο Αντικείμενο	Έμμεσο Αντικείμενο
perdit	ναι		imperium		
aperit		ναι		iniuriam	Illis
interficit	ναι		se		
extrahit	ναι		cultrum		
imponet		ναι		mores	eis

β)

septimus: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στον όρο «Tarquinius Superbus»

ultimus: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στον όρο «Tarquinius Superbus»

hoc: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στον όρο «modo»

Sextus Tarquinius: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση στον όρο «filius»

uxoris: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στον όρο «Lucretiae»

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ X

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

β) Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Για καθεμία από τις λέξεις της στήλης A, να διαγράψετε τη λέξη της στήλης B που δεν συνδέεται ετυμολογικά.

A	B
septendecim	Σεπτέμβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
Campaniā	Σαμπάνια, κάμπος, σαμπρέλα
agros	αγορά, αγρότης, άγριος
transferet	φόρος, φορείο, φευγιό
fine	φινίρισμα, φίλτρο, φινάλε

Μονάδες 10

B.6. Να διαγράψετε από τη στήλη B τη συντακτική λειτουργία που δεν αντιστοιχεί στον όρο της στήλης A:

A	B
poëta	i. Παράθεση στο Silius Italicus ii. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο epicus
de bello	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αφετηρία και προσδιορίζει το libri ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το libri
pulchri	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος

17834

	προσδιορισμός στο libri ii. Κατηγορούμενο στο libri
in Campaniā	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat
tenerum	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο animum ii. Κατηγορούμενο στο animum
eius	i. Γενική κτητική στο ingenium (κτήση χωρίς αυτοπάθεια) ii. Επιθετικός προσδιορισμός στο ingenium (ευθεία αυτοπάθεια)
Postea	i. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο transferet ii. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο στο transferet
Post annos	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο pariet ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο pariet
lupa	i. Άμεσο αντικείμενο στο nutriet ii. Υποκείμενο στο nutriet
Romanos	i. Αντικείμενο στο appellābit ii. Υποκείμενο στο appellābit

Μονάδες 20

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17834-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Είχε (στην κατοχή του) πολλά αγροκτήματα σε εκείνα τα μέρη/σε εκείνους τους τόπους. Ο Σίλιος είχε τρυφερή/ευαίσθητη ψυχή. Επιδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη/λάτρευε το πνεύμα του.

β) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ρέα (Ιλία) θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Η εξουσία στους Ρωμαίους θα είναι χωρίς τέλος.

B.2.

A	B
septendecim	Σεπτέμβριος, ~~Νοέμβριος~~ , Δεκέμβριος
Campaniā	Σαμπάνια, κάμπος, ~~σαμπρέλα~~
agros	~~αγορά~~ , αγρότης, άγριος
transferet	φόρος, φορείο, ~~φευγάτος~~
fine	φινίρισμα, ~~φίλτρο~~ , φινάλε

B.6.

A	B
poëta	i. Παράθεση στο Silius Italicus ii. ~~Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο ericuis~~
de bello	i. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αφετηρία και προσδιορίζει το libri~~ ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το libri
pulchri	i. ~~Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο libri~~ ii. Κατηγορούμενο στο libri
in Campaniā	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat ii. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat~~
tenerum	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος

17834-Λύση

	προσδιορισμός στο <i>animus</i> ~~ii. Κατηγορούμενο στο <i>animus</i>~~
<i>eius</i>	i. Γενική κτητική στο <i>ingenium</i> (κτήση χωρίς αυτοπάθεια) ii. ~~Επιθετικός προσδιορισμός στο <i>ingenium</i> (ευθεία αυτοπάθεια)~~
<i>Postea</i>	i. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο <i>transferet</i> ii. ~~Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο στο <i>transferet</i>~~
<i>Post annos</i>	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο <i>pariet</i> ii. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο <i>pariet</i>~~
<i>Iura</i>	i. ~~Άμεσο αντικείμενο στο <i>nutriet</i>~~ ii. Υποκείμενο στο <i>nutriet</i>
<i>Romanos</i>	i. Αντικείμενο στο <i>appellābit</i> ii. ~~Υποκείμενο στο <i>appellābit</i>~~

αθηνάϊνίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18576

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārū sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β'. Δύο λέξεις της στήλης Β' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
plenae	ζελατίνα
fortunam	παράφορος
gelidā	πληρότητα
feres	έννοια
moenia	ροφός
	άμυνα
	φουρτούνα

Μονάδες 10

18576

Β.6.α) Να εντοπιστούν και να αναγνωριστούν συντακτικά οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί του δεύτερου αποσπάσματος (μονάδες 5). Να εντοπιστεί και ο όρος τον οποίο προσδιορίζουν (μονάδες 5).

(μονάδες 10)

β) *Musa est unica amīca roētae*: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε απαρεμφατική, με εξάρτηση από το “*Ovidius dicit*”, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (8 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (2 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18576-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη (στη γη του Εύξεινου Πόντου). Γράφει συχνά επιστολές (γράμματα) στη Ρώμη. Οι επιστολές (τα γράμματά του) είναι γεμάτες(α) παράπονα. Επιθυμεί (αποζητά) τη Ρώμη και κλαίει για την αντίξοχη τύχη (την κακή του τύχη). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Τον ποιητή βασανίζουν οι έγνοιες και οι δυστυχίες. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται την αδικία (πολεμάει ενάντια στην αδικία). Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Εσύ θα φέρεις τον Αινεία στον ουρανό (θα αποθεώσεις τον Αινεία). Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα (ανα)θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα κτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομα του (θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομά του). Στους Ρωμαίους θα υπάρχει εξουσία χωρίς τέλος (Η εξουσία των Ρωμαίων δεν θα έχει τέλος).

B. 2.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
plenaē	πληρότητα
fortunam	φουρτούνα
gelidā	ζελατίνα
feres	παράφορος
moenia	άμυνα

B. 6. α)

ad caelum → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο feres

ab Lavinio → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης από τόπο (ή της κίνησης από τόπο) στο transferet

18576-Λύση

Post annos → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου (της χρονικής ακολουθίας) στο pariet

de nomine → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της προέλευσης στο appellabit

sine fine → εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο erit (βλ. Κανελλόπουλος, Λατινικά για τη Γ' Δέσμη, 1989 σ. 144) ή εμπρόθετος προσδιορισμός σε θέση κατηγορουμένου στο imperium μέσω του erit (βλ. βιβλίο του καθηγητή)

β) Ovidius dicit Musam esse unicam amīcam poētae.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, γιατί έχουμε ετεροπροσωπία. (dicit →Υ = Ovidius / esse→Υ = Musam)

αδιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Χ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet. Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Romulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum pastries cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
αμυντικός	
σιέλ	
δυϊσμός	
εσπερινός	
κουρσάρος	

Μονάδες 10

B.6.α. Στην στήλη β' να συμπληρώσετε τα αντικείμενα των ρημάτων που σας δίνονται (στήλη α'), να χαρακτηρίσετε όσα από αυτά τα αντικείμενα είναι άμεσα ή έμμεσα (στήλη β') (μονάδες 6) και τα ρήματα ως μονόπτωτα ή δίπτωτα (μονάδες 4).

Στήλη α'	Στήλη β'	Στήλη γ'
Ρήμα	Αντικείμενο (Άμεσο / Έμμεσο)	Μονόπτωτο / Δίπτωτο

19231

impōnet		
transferet		
nutriet		
dedit		

(Μονάδες 10)

β. Να μετατρέψετε τα ρήματα της παρακάτω περιόδου λόγου σε απαρέμφατα ενεστώτα (μονάδες 2+2+2) εξαρτώμενα από το Aeneas debet. Στη συνέχεια να δηλώσετε το υποκείμενο των απαρεμφάτων και να το αιτιολογήσετε (μονάδες 4).

Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19231-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Αινείας θα διεξαγάγει/θα κάνει φοβερό πόλεμο στην Ιταλία. Θα συντρίψει άγριους λαούς, θα επιβάλει σ' αυτούς ήθη και θα χτίσει τείχη. Εσύ θα αποθεώσεις τον Αινεία. Μετά ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο απ' το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία (η Ρέα) θα γεννήσει δύο γιους, το Ρωμύλο και το Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει (μια) λύκαινα.

β) Στο Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο, ύπατο για δεύτερη φορά, έλαχε να διεξαγάγει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μόλις επέστρεψε στο σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τερτία, που τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα (της). Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι, Τερτία μου;» είπε «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;»

B.2.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
αμυντικός	moenia
σιέλ	caelum
δυϊσμός	duos
εσπερινός	vesperum
κουρσάρος	cucurrit

B.6.α

Στήλη α΄	Στήλη β΄	Στήλη γ΄
Ρήμα	Αντικείμενο/Αντικείμενα	Μονόπτωτο/Δίπτωτο
impōnet	mores (άμεσο), eis (έμμεσο)	δίπτωτο
transferet	regnum	μονόπτωτο
nutriet	quos	μονόπτωτο
dedit	filiae (έμμεσο), osculum (άμεσο)	δίπτωτο

β) Aeneas populos ferōces contundere, mores eis impōnere et moenia condere debet.

Το υποκείμενο του ρήματος debet είναι Aeneas. Το υποκείμενο των τελικών παρεμφάτων contundere, impōnere, condere είναι επίσης το Aeneas (ονομαστική), γιατί έχουμε ταυτοπροσωπία.

ΜΑΘΗΜΑ Χ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet.

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuito dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε στα λατινικά αποσπάσματα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: ρήγας, ανωφέρεια, εξώπορτα, ονοματολόγιο, ομοπάτριος.

Μονάδες 10

B.6.α) Να επιλέξετε για τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' τη σωστή συντακτική λειτουργία από αυτές που προτείνονται στη στήλη Β', δηλώνοντας και τη λέξη από την οποία εξαρτώνται.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
filius	i είναι επιθετικός προσδιορισμός στο..... ii είναι παράθεση στο..... iii είναι επεξήγηση στο.....
Rōmānis	i είναι αντικείμενο στο..... ii είναι δοτική προσωπική κτητική στο..... iii είναι δοτική προσωπική χαριστική στο.....
Belli	i είναι γενική κτητική στο..... ii είναι γενική του δημιουργού στο..... iii είναι γενική του τόπου στο.....
nomine	i είναι γενική της ιδιότητας στο..... ii είναι αφαιρετική της ιδιότητας στο.....

19271

	iii είναι αφαιρετική του τρόπου στο.....
ex dicto	i είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο..... ii είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο..... iii είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του ποσού στο.....

(μονάδες 10)

B.6.β) Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Να εξαρτήσετε την πρόταση που είναι μέσα σε εισαγωγικά από το δοθέν ρήμα dixit δημιουργώντας απαρεμφατική σύνταξη (μονάδες 6) και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου που δημιουργήσατε (μονάδες 4).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19271-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμόλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει/που θα τους θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμόλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομά του /θα ονομάσει τους τους Ρωμαίους από το όνομά του. Οι Ρωμαίοι θα έχουν κυριαρχία/εξουσία χωρίς τέλος/Η εξουσία των Ρωμαίων δε θα έχει τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, καταγόμενος από τον Ίουλο/απόγονος του Ιούλου, θα κλείσει τις πύλες/πόρτες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει το βασίλειο/θα ξαναφέρει τη βασιλεία του Κρόνου.

β) Είχε πεθάνει πράγματι (ένα) σκυλάκι με αυτό το όνομα, που/το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία: «Δέχομαι τον οωνό/τον δέχομαι ως οωνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο (ο Αιμίλιος Παύλος) προγεύτηκε νοερά (στην ψυχή του) την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου θριάμβου.

B.2.ρήγας: regnum, ανωφέρεια: transferet, εξώπορτα: portas, ονοματολόγιο: nomine, ομοπάτριος: pater

B.6.α)

filius- ii είναι παράθεση στο Iulus

Romanis-ii δοτική προσωπική κτητική στο erit

Belli-i γενική κτητική στο portas

nomine-ii αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

ex dicto-i εμπρόθετος του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο praesumpsit

β) Tum pater Tertiae dixit se omen accipere. Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική πτώση και δεν παραλείπεται (λατινισμός). Σημείωση: Βλέπε μάθημα XIV (Respondit ille se esse Orcum).

ΜΑΘΗΜΑ X, ΜΑΘΗΜΑ XI**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit.

β) Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β' στήλης δεν σχετίζονται ετυμολογικά με λέξεις της Α' στήλης:

A	B
1. Martia	i. αγοράζω
2. Romanos	ii. χρυσελεφάντινος
3. dux	iii. αγρότης
4. elephantis	iv. ελεύθερος
5. agro	v. ρωμαϊκός
	vi. δουκάτο
	vii. μαρτιάτικος
	viii. μαρίνα

Μονάδες 10

B.6. Από τις δύο κάθε φορά προτεινόμενες απαντήσεις να επιλέξετε τη σωστή.

19524

- i. filios: αντικείμενο στο pariet ή υποκείμενο στο pariet;
- ii. Martia: αντικείμενο στο condet ή ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο moenia;
- iii. dux: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Hannibal ή παράθεση στο Hannibal;
- iv. Postea: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) και προσδιορίζει το transiit ή επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο και προσδιορίζει το Alpes;
- v. cum elephantis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία και προσδιορίζει το transiit ή Αντικείμενο στο transiit;
- vi. in Italiā: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το fuit ή εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το fuit;
- vii. Populus: υποκείμενο στο audīvit ή ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Rōmānus;
- viii. cladem: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο Cannensem ή Αντικείμενο στο audīvit;
- ix. ex insidiis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει απομάκρυνση (χωρισμό) και προσδιορίζει το expedīvit ή εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αιτία και προσδιορίζει το expedīvit;
- x. se: υποκείμενο στο expedīvit ή αντικείμενο στο expedīvit;

Μονάδες 20

19524-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα (ανα)θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα κτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομα του (θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομά του).

β) Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία 26 χρόνων νίκησε όλα τα έθνη της Ισπανίας στον πόλεμο/με πόλεμο και κυρίευσε το Σάγουντο με τη βία. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες (πάνω από) τις Άλπεις, οι οποίες χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν ήταν/μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον (ποταμό) Τίκινο, στον (ποταμό) Τρεβία, στη (λίμνη) Τρασιμένη και στις Κάννες. Ο ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή των Καννών/στις Κάννες. Στον Φαλερνό αγρό ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου.

B. 2.

1 – vii

2 – v

3 – vi

4 – ii

5 – iii

B.6.

i. filios: αντικείμενο στο pariet

ii. Martia: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο moenia

iii. dux: παράθεση στο Hannibal

iv. Postea: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) και προσδιορίζει το transiit

v. cum elephantis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία και προσδιορίζει το transiit

vi. in Italiā: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το fuit

vii. Populus: υποκείμενο στο audīvit

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

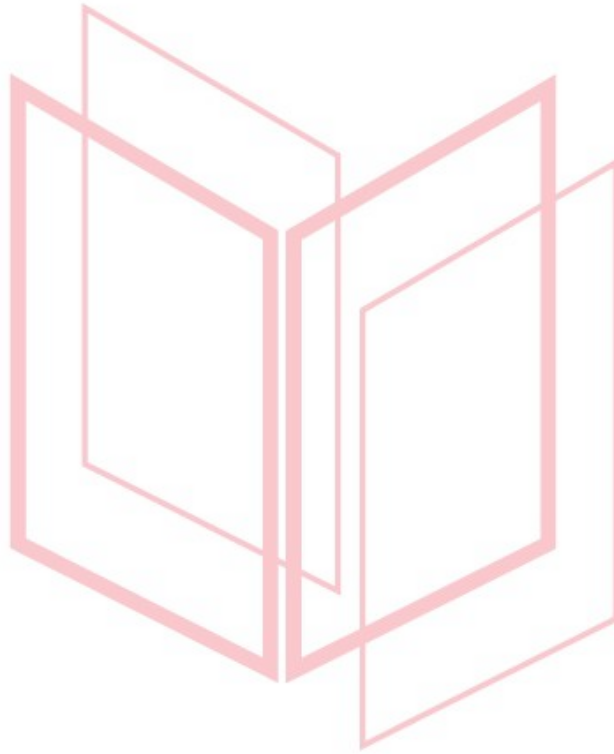

19524-Λύση

viii. cladem: Αντικείμενο στο audīvit

ix. ex insidiis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει απομάκρυνση (χωρισμό) και προσδιορίζει το expedit

x. se: αντικείμενο στο expedit

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ X, ΜΑΘΗΜΑ XI

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

β) Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginenses eum in Africam revocavērunt. Ibi Hannibal bellum cum Rōmānis componere frustra cupīvit.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να εντοπίσετε ποια από τις τρεις λέξεις που σας δίνονται στη στήλη Β' έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. moenia	αερόβιος, αεροπλάνο, αεράμυνα
2. fine	φινάλιστ, φιάλη, φιγουράρω
3. caelo	σιαμαίος, σιέλ, σιαγόνα
4. expedīvit	εμβάθυνση, εμπόδιο, εμβασμόν
5. complēvit	αναπλήρωση, αναβάθμιση, ανάπλευση

Μονάδες 10

B.6.α.) Να εντοπίσετε από το πρώτο απόσπασμα «Post trecentos annos ... in caelo accipies» τους εμπρόθετους προσδιορισμούς ανάλογα με το είδος τους και να τους τοποθετήσετε στον πίνακα που ακολουθεί, εντοπίζοντας και τη λέξη από την οποία εξαρτώνται.

Εμπρόθετοι προσδιορισμοί
1. εμπρόθετος προσδιορισμός της καταγωγής είναι .....στο .....
2. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο είναι ..... στο .....
3. εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου (χρονική ακολουθία) είναι ..... στο .....
4. εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης είναι ..... στο .....
5. εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου/εμπρόθετος προσδιορισμός σε θέση

21433

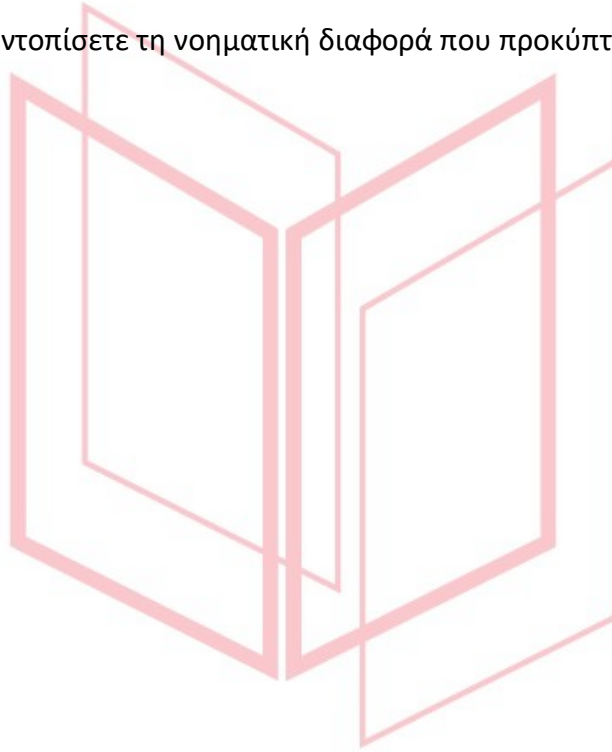
κατηγορουμένου είναι ..... στο .....

(μονάδες 10)

β) «Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit» και «In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit»: στις παραπάνω φράσεις να αντικαταστήσετε τις αντωνυμίες suo και se με την κατάλληλη πτώση της αντωνυμίας is, ea, id (μονάδες 6) και να εντοπίσετε τη νοηματική διαφορά που προκύπτει (μονάδες 4).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21433-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Στους Ρωμαίους η εξουσία θα είναι χωρίς τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, καταγόμενος από τον Ίουλο/απόγονος του Ίουλου, θα κλείσει τις πύλες/πόρτες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει/θα ξαναφέρει τη βασιλεία του Κρόνου. Αυτόν εσύ, όπως τον Αινεία, θα (υπο)δεχθείς στον ουρανό.

β) Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή στις Κάννες/των Καννών. Στον Φαλερνό αγρό ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φαβίου Μαξίμου. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας μάταια επιδίωξε να τελειώσει τον πόλεμο (με συνθήκη) με τους Ρωμαίους.

B.2. moenia →	αεράμυνα
fine →	φινάλιστ
caelo →	σιέλ
expedivit →	εμπόδιο
complēvit →	αναπλήρωση

B.6.α.)

1. εμπρόθετος προσδιορισμός της καταγωγής → ab Iūlo στη μετοχή ortus.
2. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο → in caelo στο ρήμα accipies.
3. εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου (χρονική ακολουθία) → post annos στο ρήμα pariet .
4. εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης → de nomine στο ρήμα appellābit.
5. εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου → sine fine στο ρήμα erit (βλ. Χρ. Κανελλόπουλος, *Λατινικά για τη Γ' Δέσμη*, 1989 σ. 144) ή εμπρόθετος προσδιορισμός σε θέση κατηγορουμένου → sine fine στη λέξη imperium μέσω του ρήματος erit (βλ. βιβλίο του καθηγητή, *Λατινικά Λυκείου*, σελ. 35).

β) Αντικατάσταση των αντωνυμιών suo και se με την κατάλληλη πτώση της αντωνυμίας is, ea, id:

Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit →

21433-Λύση

Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de nomine eius appellābit (η αντωνυμία eius τίθεται σε γενική πτώση και δηλώνει κτήση χωρίς αυτοπάθεια).

In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit →

In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi eum expedivit.

Στις παραπάνω περιπτώσεις με τη χρήση των αντωνυμιών suo και se έχουμε άμεση αυτοπάθεια, αφού το suo αναφέρεται στο υποκείμενο (Rōmulus) του ρήματος appellābit και αντιστοίχως το se στο υποκείμενο (Hannibal) του ρήματος expedīvit. Αν όμως οι αντωνυμίες suo και se αντικατασταθούν από την αντωνυμία is, ea, id η νοηματική διαφορά που προκύπτει είναι ότι δε γίνεται αναφορά πια στα υποκείμενα (Rōmulus και Hannibal), των ρημάτων των παραπάνω προτάσεων αλλά σε κάποιους άλλους.

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ